

De tien sēfirōth in verschillende vormen

De ontwikkeling van de tien sēfirōth of ‘heerlijkheden’ uit ’ēin sōf werd door qabbalisten uit de oudheid en de middeleeuwen op allerlei manieren afgebeeld. Omdat de hele waarheid nooit in één symbool kan worden gevat, zelfs niet in tientallen ervan, kan een ruimer beeld worden verworven door de verschillende aspecten van elke afzonderlijke leer bijeen te brengen. Deze diversiteit aan symbolen dient enerzijds om iemands begrip te verruimen en universele te maken, waardoor dogmatisme wordt verminderd; en anderzijds als controlemiddel om het geheugen te ontwikkelen.

In een middeleeuws manuscript uit de dertiende eeuw, dat niet is uitgegeven afgezien van enkele gedeelten die door Adolf Jellinek zijn opgenomen in zijn *Beiträge zur Geschichte der Kabbala* (Bijdragen aan de geschiedenis van de kabbala), geeft rabbi Isaac van Akko van de School van Segovia een reeks van deze illustraties die we citeren uit Isaac Myers vertaling:*

Illustraties die mondeling werden gegeven, dienden om het mysterie te verklaren van de Eenheid van de Tien

**Qabbalah*, blz. 251-2, uit het manuscript van rabbi Isaac van Akko: ‘Verlichting van de Ogen’, *Has-Sēfer Mē’rērath ’Ēinayīm*.

Sephiroth op zichzelf, die altijd is geconcentreerd in Ain Soph, vanuit Ain Soph naar de Ain Soph. . . . Bedenk dat sommige qabbalisten haar (de Eenheid) vergelijken met een keten die door haar verbonden schakels een ononderbroken eenheid vormt; . . .

Dit is een treffend symbool van het innerlijke wezen van planeten en sterren, in de theosofie beschreven als een planeetketen en/of zonneketen van bollen. Elke sēfirāh of 'schakel' (of het nu een bol, planeet of zon is) is binnen haar eigen gebied een onafhankelijke, opzichzelfstaande entiteit, bestaande uit haar eigen substantie en die haar unieke karakter manifesteert; niettemin is elke sēfirāh verbonden met het geheel en met de andere sēfirōth of 'schakels' in een onverbreekelijke eenheid. In *De Geheime Leer* (2:24) schrijft HPB: 'In de oude kosmogonieën zijn de zichtbare en de onzichtbare werelden de dubbele schakels van één en dezelfde keten', d.w.z., de hogere sēfirōth en de lagere, de 'onzichtbare' en de 'zichtbare', zijn alle, individueel en gezamenlijk, schakels van de ene keten.

De tweede illustratie vergelijkt de sēfirōth 'met *verschillende wateren die voortkomen uit één bron*, en zich splitsen in veel rivieren, die (weer) worden verenigd in de oceaan; van daaruit keren ze weer terug, onder de grond door, naar hun vroegere gebieden; enzovoort in een ononderbroken eenheid; . . .' (Myer). Over dit punt zegt de *Zohar*:

De vorm waarin hij gewoonlijk wordt afgebeeld moet worden vergeleken met een zeer uitgestrekte zee; want de wateren van de zee hebben op zichzelf geen grens of vorm, en alleen wanneer ze zich over de aarde verspreiden, nemen ze een vorm (דַּמְיוֹן [dimyōn]) aan. We kunnen nu de volgende berekening maken: de *bron* van het water van de zee en de *waterstroom* die daaruit voortkomt

om zich te verspreiden *zijn twee*. Een groot reservoir wordt dan gevormd, precies alsof een enorm gat was gegraven; dit reservoir wordt zee genoemd, en is *de derde*. De onpeilbare diepte verdeelt zich in *zeven stromen*, die op zeven lange vaten lijken. De bron, de waterstroom, de zee en de zeven stromen vormen samen de *tien*. En wanneer de meester de vaten die hij heeft gemaakt, breekt, keren de wateren terug naar de bron, en dan blijven er alleen de stukken van deze vaten over, opgedroogd en zonder enig water. Op deze manier deed de Oorzaak van de Oorzaken de *tien Sephiroth* ontstaan.

– 1:42b, 43a, Ginsburg, blz. 95

In dit fragment zien we een diepzinnige symboliek: Zodra de ‘laatste trilling van de zevende eeuwigheid de oneindigheid doordringt’ (*GL* 1:58), verspreiden de Wateren van de Ruimte (’ēin sōf), zonder vorm of gedaante, zich en nemen vorm (*dimyōn*) aan. De bron van de Wateren, de stroom van water die eruit vloeit, en het reservoir waarin de stroom zich leegt, zijn de drie onge-manifesteerde šĕfĪrōth – Kether, Ḥokhmāh en Bīnāh – waaruit de zeven *kēlīm* (vaten) tevoorschijn komen, de zeven gemanifesteerde šĕfĪrōth.

Als we de qabbalistische uitspraak dat ‘de meester de vaten breekt’ vergelijken met een stanza uit *De Geheime Leer*, ‘Dan gaan de zonen uiteen en verspreiden zich . . .’ (1:60), dan zien we twee manieren om te beschrijven hoe de levensmenigten zich uit de wereld of keten van werelden terugtrekken voor de periode van ontbinding die volgt op elke periode van activiteit of manifestatie. ‘De wateren keren terug naar hun bron’, maar niet de vaten; de voertuigen die door de levensgolven worden gebruikt, worden afgeworpen en in stukken gebroken, maar de essenties blij-

ven bestaan en ‘keren terug naar hun bron’ zoals de *Zohar* zegt; of zoals de Stanza’s van Dzyan het zeggen, ‘aan het eind van de grote dag keren ze terug in hun moeders schoot, om met haar weer één te worden’.

In de derde illustratie,

vergelijken anderen het onderwerp van de vereniging van Genade en Strenghed [de twee tegenovergestelde Zuilen van de *sēfirōth*-krachten] met een *edelsteen* die in zichzelf de verschillende eigenaardigheden verenigt van andere edelstenen met verschillende eigenschappen (kleuren?) en toch een volmaakte eenheid blijft; . . .

– Myer, blz. 251-2

De talloze facetten van de ene edelsteen doen denken aan een titel van de Boeddha – ‘diamanten hart’ – die betekent dat de Boeddha of ‘ontwaakte’ de zeven (tien of twaalf) facetten van zijn constitutie zo had bijgeschaafd en vervolmaakt dat zijn hele aard kristalhelder is geworden. De kracht van dit symbool ligt niet zozeer in de volmaking van één of meer facetten, maar in de harmonie van het geheel, in de interactie van elk onderling, van elk met het geheel: elk deel is ondergeschikt aan het geheel, en toch is elk deel essentieel voor de compleetheid van het geheel.

Ten vierde, ‘anderen nemen als illustratie de eenheid van de verschillende kleuren in *de vlam die voortkomt uit een brandend stuk kool*, waarin de vlam en de kool een eenheid vormen; . . .’ (Myer). Dit symbool wordt vaak gebruikt in de *Zohar*, en ook in de *Sēfer Yētsirāh*. De *Zohar* zegt bovendien:

Om kennis van een heilige eenheid te verwerven, moeten we de vlam bestuderen die opstijgt uit een open haard of uit een aangestoken lamp; we zien dan eerst twee soorten

licht, een glinsterend wit licht en een zwart of blauw licht; het witte licht is bovenaan en stijgt op in een rechte lijn, het zwarte of blauwe licht is onderaan en schijnt de zetel te zijn van het eerstgenoemde; toch zijn de twee lichten zo nauw verenigd dat ze slechts één enkele vlam vormen. Maar de zetel die wordt gevormd door het blauwe of zwarte licht is op zijn beurt verbonden met de pit die weer daaronder is. Het witte licht verandert nooit, en blijft altijd wit, maar verschillende kleurnuances zijn te onderscheiden in het onderste licht. Het onderste licht heeft bovendien twee richtingen; boven is het verbonden met het witte licht, en beneden is het verbonden met de brandende stof, maar deze stof verteert steeds zichzelf, en stijgt voortdurend op naar het bovenste licht. Op die manier verenigt alles zich weer met de ene eenheid.

– 1:51a, Franck, blz. 166-7

Let op de zin die de essentie van het denken van de *Zohar* bevat: ‘Het witte licht verandert nooit, en blijft altijd wit, maar verschillende kleurnuances zijn te onderscheiden in het onderste licht’ – d.w.z. Kether, de eerste emanatie of de eerste logos, verandert niet terwijl de lagere šĕfirōth worden onderscheiden door de verscheidenheid aan eigenschappen van hun individuele lichten.

Als vijfde illustratie koos Isaac van Akko ‘de vergelijking van *een tros druiven*, waarin zowel de tros als de druiven één zijn’ (Myer). De symboliek is universeel: die van de wijn van de geest die inherent is in ieder aspect van de natuur. Terwijl elke druif een afzonderlijke entiteit is, vormt ze op zichzelf niets blijvends; wanneer ze zijn bijeengebracht, doet de tros denken aan een volledige šĕfirōth-boom, de eenheid van diverse elementen.

In de zesde illustratie zegt Isaac van Akko:

Uit de mond van de meest vooraanstaande van onze

geleerden heb ik bovendien gehoord: de metafoor van *de boom met zijn wortels* (de Tien Sephiroth) in de aarde en zijn talloze takken, twijgen, bladeren, aderen, vruchten, en hun schillen en pitten, die alle van elkaar zijn afgeleid, en toch putten alle uit het merg van de boom, en dus vormen alle gezamenlijk een volledige boom en een ongeschonden eenheid, van de wortels tot aan de hoogste top van de boom, omdat ze alle tot een en dezelfde essentiële bron behoren, en daarnaar verwijzen.

– Myer, blz. 252

Zoals we hebben gezien wordt de boom van leven of levens, *‘ets hayyim*, in de *Zohar* op verschillende manieren beschreven: de ene keer met zijn wortels in de aarde, waarbij zijn takken omhoog reiken naar de geest, zoals door Isaac van Akko is opgetekend; bij andere gelegenheden ‘als een boom die zijn wortels in de hemel heeft, waarbij de stam en takken de verschillende Sephiroth zijn’ (Myer, blz. 253); en dan weer als een ‘Levensboom Hierbeneden’ die een ‘Levensboom Daarboven’ weerspiegelt, zoals in de volgende passage:

Maar zolang het is toegestaan het te onthullen, is het nu het moment om te onthullen dat al de *Neshamoth* [meervoud van *Nēshāmāh*], zielen, uitgaan van die grote Boom en van die machtige Rivier die stroomt vanuit Eden, en al de *Ru‘hin* [meervoud van *rūah*], geesten, tevoorschijn komen uit die andere kleine boom. De *Neshamah*, ziel, komt van Boven, de *Rua‘h*, geest, van Beneden, en verenigen zich in één . . . en er gaat nooit iets verloren.

– 2:99b, Myer, blz. 413

Boven in de Levensboom bestaan geen vreemde *Q’lippoths* [omhulsels] want er wordt gezegd: ‘Bij U woont geen Kwaad’ (Ps. 5:5), maar in de Boom,

Hierbeneden, bestaan de vreemde *Q'lippoths*.

– 1:27a, Myer, blz. 436

Een andere variant van de grote boom is te vinden in het volgende fragment uit de *Zohar*:

Deze Boom strekt zich uit tot aan de hemelse wolken en is verborgen tussen drie bergen. Van onder de drie bergen gaat de Boom uit en reikt omhoog naar Daarboven en komt omlaag naar Hierbeneden. Dit Huis wordt erdoor voorzien van iets om te drinken, en daarin (in dat Huis) zijn veel verborgen dingen Daarboven verborgen, die niet bekend zijn. Deze Boom wordt overdag onthuld en is 's nachts bedekt (verborgen).

– 1:172a, Myer, blz. 385

Het symbool van de boom van leven of levens in welke vorm dan ook is een van de oudste symbolen. Het speelt een belangrijke rol in de grote wereldreligies, vooral wanneer het wordt weergegeven als een boom waarvan de wortels zich in de spirituele werelden bevinden, terwijl zijn takken afdalen tot in de stof. De volgende citaten uit *De Geheime Leer* verduidelijken dit denkbeeld uit de *Zohar*:

De Noorse ask, de es van Hesiodus, waaruit de mensen van het bronzen tijdperk, het derde wortelras, voortkwamen en de *tzite*-boom van de *Popul Vuh*, waaruit het Mexicaanse derde mensenras werd geschapen, zijn alle dezelfde. Dit is voor iedere lezer duidelijk te zien. Maar wie van de westerse geleerden kan de occulte redenen meedelen waarom de Noorse Yggdrasil, de *Aśvattha* van de Hindoes, de Gogard, de Helleense levensboom en de Tibetaanse Zampun één zijn met de kabbalistische sephiroth-boom, en zelfs met de door Ahura Mazda gemaakte heilige boom, en de boom van Eden?

Niettemin zijn de vruchten van al die ‘bomen’, hetzij Pippala of Hoama, ofwel de meer prozaïsche appel, in waarheid en werkelijkheid de ‘levensplanten’. De oervormen van onze rassen lagen alle besloten in de microkosmische boom, die groeide en zich ontwikkelde *binnen en onder* de grote macrokosmische wereldboom, . . .

– 2:107

De boom *was omgekeerd*, en zijn wortels ontsprongen aan de hemel en groeiden uit de wortelloze wortel van het al-zijn. Zijn stam groeide en ontwikkelde zich en doorkruiste de gebieden van pleroma; hij liet zijn weelderige takken kruisgewijs groeien, eerst op het gebied van nauwelijks gedifferentieerde stof en dan naar beneden tot zij het aardse gebied bereikte. Zo zegt de *Bhagavad Gītā* dat de Aśvattha, de boom van Leven en Zijn, waarvan slechts de vernietiging tot onsterfelijkheid leidt, met zijn wortels omhoog en zijn takken naar beneden groeit (15:1). De wortels stellen het opperwezen of de eerste Oorzaak, de LOGOS, voor; maar men moet boven deze wortels uitgaan om *zich met Krishṇa te verenigen* die, zoals Arjuna zegt (11:37), ‘groter is dan Brahman en de eerste Oorzaak, . . . het onvernietigbare, dat wat is, niet is, en deze twee te boven gaat’. . . . Alleen hij die *boven* de wortels uitgaat, zal nooit terugkeren, d.w.z. zal tijdens deze ‘eeuw’ van Brahmā niet meer reïncarneren.

Pas toen zijn zuivere takken het aardse slijk van de hof van Eden, van ons ras van Adam, hadden aangeraakt, werd deze boom door de aanraking bezoedeld en verloor zijn oorspronkelijke zuiverheid; . . .

– 1:445

Weer andere analogieën voor de tien sēfirōth worden gevonden in de verschillende boeken van de *Zohar*. Een zevende illustratie vergelijkt ze met vonken die worden voortgebracht op een aambeeld of ‘door staal uit een vuur-

steen, en die altijd in de laatstgenoemde verborgen zijn als een latente kracht en eenheid, en door wrijving zichtbaar worden gemaakt' (Myer, blz. 252). Dit slaat in ruime zin op de emanatie van 'levens', hetzij van mensen of van werelden, vanuit 'ēin sōf; en in het bijzonder op de 'vonken' die 'oude werelden waren die waren vernietigd'. De vonken of scintillae zijn de myriaden zich belichamende levens die tevoorschijn flitsen vanuit 'ēin sōf. Vergelijk dit met de Stanza's van Dzyan:

Uit de uitstraling van licht – de straal van de eeuwige duisternis – schoten de weer ontwaakte krachten de ruimte in; . . . En dit zijn de essenties, de vlammen, de elementen, de bouwers, de getallen, de arūpa, de rūpa, en de kracht van de Goddelijke Mens [ʿĀdām Qadmōn] – het geheel. En uit de Goddelijke Mens kwamen de vormen voort en de vonken, . . .
– GL 1:60

Over de bijzondere betekenis waarin de *Zohar* verwijst naar de 'vonken' die 'oude werelden waren die waren vernietigd', zegt de *Hā-ʿIdrā' Zūtā' Qaddīshā'* (De kleine heilige samenkomst):

421. En daarom waren de vroegere werelden vernietigd, want de vroegere werelden werden gevormd zonder (*in evenwicht gehouden*) conformatie.

422. Maar deze die niet zo'n conformatie hadden, worden trillende vlammen en vonken genoemd [*zīqīn nītsōtsīn*], zoals wanneer een steenhouwer met zijn hamer vonken doet wegschieten van de vuursteen, of zoals wanneer de smid het ijzer smeedt en aan alle kanten vonken doet wegschieten.

423. En deze vonken die wegvliegen, gloeien en glinsteren, maar kort daarna zijn ze uitgedoofd. En deze worden de vroegere werelden genoemd.

424. En daarom zijn ze vernietigd, en blijven ze niet bestaan, tot harmonie met de Zeer Heilige Oude kan worden bereikt, en de arbeider zijn werk kan voortzetten.

– Mathers, blz. 301

Er waren veel pogingen om de werelden te bouwen, maar elk was zonder succes tot de Heilige Oude de heerschappij op zich had genomen, door een ‘evenwicht’ (*mathqēlā’*) tussen het spirituele en het stoffelijke tot stand te brengen, want pas toen kon de sēfirōth-boom van levens blijven bestaan. Zoals de zesde Stanza van Dzyan zegt:

De oudere wielen draaiden omlaag en omhoog. . . .
 Het broedsel van de moeder vulde het geheel (*de Kosmos*).
 Er werden veldslagen geleverd tussen de scheppers en de vernietigers, en veldslagen om de ruimte; het zaad verscheen en verscheen voortdurend opnieuw.

– *GL* 1:227

HPB licht dit toe:

De uitdrukking ‘oudere wielen’ heeft betrekking op de werelden of bollen van onze keten, zoals ze tijdens de ‘voorafgaande rondes’ waren. De esoterische verklaring van deze stanza vindt men volledig in de kabbalistische boeken. Daarin zal men de geschiedenis vinden van de evolutie van die talloze bollen die zich na een periodieke pralaya ontwikkelen tot nieuwe vormen, opnieuw opgebouwd uit oude bouwstoffen. De voorafgaande bollen vallen uiteen en komen veranderd en vervolmaakt weer tevoorschijn voor een nieuwe levensfase. In de kabbala worden de werelden vergeleken met vonken die wegvliegen vanonder de hamer van de grote architect – de WET, de wet waaronder alle kleinere scheppers vallen.

– *Op.cit.*

Een andere illustratie geeft de šĕfirōth als een reeks concentrische cirkels of sferen, met Kether als de buitenste en Malkhūth als het centrum. Het bijbehorende diagram (tussen blz. 56 en 57) van de tien šĕfirōth – gerangschikt als een reeks concentrische cirkels of sferen – is zowel oud als diepzinnig, want de cirkel (of het ei of de bol) is sinds onheuglijke tijden vereerd als een symbool van onafgebroken en steeds tot aanzijn komend leven. HPB schrijft:

De geest van leven en onsterfelijkheid werd overal gesymboliseerd door een cirkel: . . . De onbelichaamde intelligenties (de planeetgeesten of scheppende krachten) werden altijd voorgesteld in de vorm van cirkels. In de oorspronkelijke filosofie van de hiërofanten waren deze *onzichtbare* cirkels de prototypische oorzaken en bouwers van alle hemelbollen, die hun *zichtbare* lichamen of omhulsels waren en waarvan zij de zielen waren. Het was in de oudheid ongetwijfeld een algemeen verbreide leer. (Zie *Ezechiël*, hfst. 1)

‘Vóór de wiskundige getallen’, zegt Proclus (*in Quinto Libro Euclid.*), ‘zijn er de *zelf-bewegende* getallen; vóór de zichtbare getallen, de levensgetallen; en vóór de scheppende macht de stoffelijke werelden voortbracht *die zich in een cirkel bewegen*, bracht zij de *onzichtbare* cirkels voort’.

– GL 2:627-8

Als we de term šĕfirōth in de plaats stellen van de planeetgeesten of scheppende krachten in de verwijzing van HPB, of ook van het woord ‘getallen’ in die van Proclus, dan geeft dit een nauwkeurig beeld van de qabbalistische benadering – wat helemaal niet vreemd is want, indien alle denkstelsels van de wereld uit dezelfde bron zijn voortgekomen, dan zouden ze op essentiële punten identiek moeten blijken te zijn.

De overeenkomsten, die in het diagram tot uitdrukking zijn gebracht, tussen de tien sēfirōth en de planetaire en kosmische invloeden, volgen het patroon van de algemeen geaccepteerde opsomming die door de meeste qabbalistische schrijvers wordt gevolgd, hoewel bij hen kleine verschillen van volgorde kunnen worden aangetroffen. Bij het beschouwen van de overeenkomsten tussen de zeven heilige planeten (*shib 'āh kōkhābīm*) en de sēfirōth, is niet zozeer de werkelijke volgorde van belang maar de voortdurende interactie tussen spirituele, verstandelijke, psychische en fysieke energieën in de dierenriem, de zon en planeten en onze aarde, of tussen de bollen van een planeetketen.

Het symbool van de concentrische sferen is niet alleen typerend voor het denken in de *Zohar*: het is in veel culturen te vinden. In de Sumerische en Babylonische kosmogonieën, bijvoorbeeld, is het bewaard gebleven in de ziggurats of trappenpiramiden waar elk niveau een andere planeet vertegenwoordigt. Het is in verschillende vormen te vinden in het Griekse denken, in het bijzonder in de leer van de 'kristallijnen sferen' verkondigd door Eudoxus uit de vierde eeuw v.Chr., waar de planeten werden beschreven als

holle, transparante bollen, de een omsloten door de ander, en die het sluimerende lichaam van de aarde omringen; ten eerste het 'primum mobile', dat alle innerlijke sferen met zich meevoert en aan deze een universele beweging gaf, vervolgens een sfeer voor alle sterren, dan één voor de zon, één voor de maan, en één voor elk van de vijf toen bekende planeten.

– Florence Armstrong Grondal, *The Romance of Astronomy: The Music of the Spheres*, blz. 199

Een negende illustratie van de šĕfirōth is de archetypische mens binnen een eivormige ruimte, waarbij de verschillende delen van het menselijk lichaam worden afgebeeld als lichamelijke vertegenwoordigers van de tien kosmische šĕfirōth. Hoewel dit een treffend symbool is, heeft het de neiging de oorspronkelijke kosmische opvatting van het hemelse en planetaire één-zijn met de mens als een levende vlam, als een samenstel van spirituele, verstandelijke en vitale vuren, te antropomorfiseren. Wanneer deze elementen in het diagram van de concentrische cirkels worden opgenomen, wordt hun universele aspect duidelijk: de tien lichten of heerlijkheden worden op één en hetzelfde moment beschouwd als de kosmische, solaire en planetaire sferen, de zeven of tien bollen van een planeetketen, de tien getallen die voortkomen uit geen-getal*, en ook als de tien elementen van het lichaam.

Een tiende illustratie geeft de šĕfirōth weer als een noot, waarvan de kern het 'licht' is, voorzien van een reeks omhulsels of schillen, die de 'omhulsels' of 'paleizen' zijn die dat licht omringen. Na de wereld met een noot te vergelijken waarvan de kern is gewikkeld in een reeks omhulsels zegt de *Zohar*:

Zo is het ook met het gehele hogere en lagere heeal; vanuit het geheimzinnige hoogste punt vormt alles, tot aan de uiterste grens van alle graden (Sephiroth), één geheel; waarvan de delen zijn gevormd, het ene in het andere, in zoverre ze dienen als omhulsels, het ene voor het andere. Het eerste punt (de Sephirah Kether, het ego of de wil) was een innerlijk en onvergelijkelijk Licht, zodat we zijn heerlijkheid, subtiliteit en zuiverheid niet kunnen ken-

*Vgl. Stanza 4, *GL* 1:60-1.

nen, tot (we) dat (bereiken) wat zichzelf door uitbreiding heeft ontwikkeld. Die uitbreiding van het punt wordt een tempel of paleis, die ditzelfde punt omhult, dat wil zeggen, het Licht dat we niet kunnen kennen vanwege zijn grote heerlijkheid. Maar dat paleis (Sephirah) dat dient als omhulsel van dat occulte punt is zelf een onvergelykelijk Licht, zonder in gelijke mate dezelfde subtiliteit en heerlijkheid te bevatten als het eerste verborgen en occulte punt. Die sfeer wordt weer uitgebreid door een nieuwe expansie (die) een eerste Licht (vormt), een expansie die dient als een omhulsel van die subtiele sfeer (die) helder (is) en geheel en al lager. De delen van het bestaan bleven zich dus ontwikkelen, het ene uit het andere, en zich omhullen het ene in het andere. Zodat ze elk en in hun geheel dienden als wederzijdse omhulsels, en dat ze (relatief het ene ten opzichte van elk van de andere en van alle andere) zijn als de kern en het omhulsel, maar toch zijn ze alle als geheel één, want dat wat één omhulsel is, is tegelijkertijd een kern voor een andere graad. Alles gebeurt in deze lagere regionen op volledig dezelfde manier; en de mens in deze wereld is gemaakt naar die gelijkenis, en is (samengesteld) uit een kern en een omhulsel, die de geest en het lichaam zijn. Zo is in het algemeen de orde van het heeal.

– 1:19b-20a, Myer, blz. 190-1

In de elfde illustratie worden de sēfirōth afgebeeld als een bliksemflits, die op zijn beurt vlammen doet wegschieten; of ook als een reeks ‘onmetelijke lichten’ of ‘heerlijkheden’. De *Sēfer Yētsirāh* zegt: ‘Tien zijn de sephiroth uit de Leegte waarvan de verschijning is als een bliksemflits’ (1:5). In het gedeelte van de *Zohar* getiteld *Hā-’Idrā’Zuṭā’ Qaddīshā’* (De kleine heilige samenkomst) komen verschillende passages voor waarin de sēfirōth worden vergeleken met een reeks lichten, vlammen of heerlijkheden:

74. Hij de Eeuwige Oude van de Ouden is de hoogste Kroon onder de Verhevenen, waarmee alle Diademen en Kronen worden gekroond.

75. En vanuit Hem worden alle Lichten [sĕfirōth] verlicht, en ze vlammen op, en schijnen.

76. Maar Hij is werkelijk het Hoogste Licht, dat verborgen is, dat niet bekend is.

77. En alle andere Lichten worden door Hem aangestoken, en ontlenen (hun) heerlijkheid (aan hem). . . .

85. Bovendien wordt de Zeer Heilige Oude gesymboliseerd en verborgen gehouden in het denkbeeld van de Eenheid, want Hij is zelf Eén, en alle dingen zijn Eén.

86. En zo worden alle andere Lichten geheiligd, worden beperkt, en worden bijeengehouden in de Eenheid of Monade, en zijn Eén; . . . – Mathers, blz. 267-8

Door bovenstaande illustraties is de rijke qabbalistische voorstellingswereld in geen geval uitgeput. Zo vruchtbaar waren de scheppende vermogens van de qabbalisten, en zo diep doordrongen waren ze van dit denkbeeld van de energieën van de sĕfirōth die vanuit het grenzeloze – 'ēin sōf – stromen, dat ze zelfs in de meest gewone menselijke zaken het symbool van de levensboom zagen. Ze vergeleken zelfs het ontrollen van de sĕfirōth met het pellen van de schillen van een ui, de lagen van de huid, enz.

De overheersende gedachte bij elk symbool, elk diagram en elke metafoor was, zoals HPB het uitdrukte, dat 'al deze verpersoonlijkte krachten niet uit elkaar zijn geëvolueerd, maar evenzoveel aspecten zijn van de ene en enige manifestatie van het ABSOLUTE al' (*GL* 1:382). Of zoals Krishṇa uitlegde aan Arjuna:

Hoewel (ik) niet-geboren (ben), en zelf onvergankelijk ben, hoewel (ik) heer van alle wezens (ben), toch

word ik geboren door middel van de illusie van het zelf
(d.w.z. ik word geboren door mijn eigen kracht – *ātma-*
māyayā), terwijl ik in mijn eigen natuurlijke staat verkeer.
– *Bhagavad Gītā* 4:6